

Анастасія Морозова,

студентка 1 курсу ОС «магістр»

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **А.М. Крамаренко,**

д-р пед.н., проф. (БДПУ)

СУТНІСТЬ І НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Питання здоров'язбереження учнів у процесі навчання й виховання вимагає розв'язання комплексу завдань, які торкаються як матеріального, кадрового забезпечення, так і організаційно-змістовного наповнення та стосуються змін у змісті освіти, формах і методах її здійснення.

У зв'язку з цим, з опорою на наукові джерела (Н.Адамчук, М.Безруких, Л.Морозова-Хмарська, Ю.Науменко, Р.Сімпсон та ін.) вважаємо, що необхідно виділяти такі основні здоров'язберігаючі напрями в освітньому середовищі ЗЗСО: медичний, психологічний, педагогічний [1, 2].

Так, медичний напрям передбачає забезпечення медичним персоналом (медичною сестрою, лікарем-педіатром, лікарем-спеціалістом) гігієнічних умов освітнього процесу, просвітницьку, профілактичну й реабілітаційну працю медиків.

Щодо гігієнічних умов, то це є дотриманням зовнішніх умов організації освітнього процесу: складання розпису на основі санітарно-гігієнічних вимог до розподілу тижневого навантаження учнів, додержання санітарно-гігієнічних вимог до організації уроку, проведення фізкультхвилинки з урахуванням віку школярів, місця занять у розкладі. При цьому не можна йти шляхом простого зменшення навчального навантаження, необхідно піклуватись про оптимізацію освітнього процесу..

Важливою проблемою медичного персоналу та адміністрації закладу є харчування учнів. Правильне, раціональне, з дотриманням певного режиму харчування – важливий й постійно діючий чинник, який забезпечує процеси росту й розвитку організму, фактор збереження здоров'я людини в будь-якому віці, особливо в дитячому.

Просвітницька робота медиків у закладі відіграє значну консультативну та організаторську роль у профілактиці асоціальних явищ – таких, як паління, алкоголізм, наркоманія тощо.

Важливим аспектом діяльності медичних працівників є профілактика й корекція так званих “шкільних” хвороб – короткозорості, порушення осанки тощо, що значною мірою залежить від додержання гігієнічних норм природного та штучного освітлення, відповідності розмірів шкільної меблі віковим та антропометричним параметрам школярів.

Другий – психологічний – напрям здоров'язберігаючого освітнього процесу забезпечується педагогами-психологами, соціальними педагогами. Цей напрям є комплексним психолого-педагогічним супроводом дитини в освітньому процесі, що дозволяє вирішувати завдання запобігання і розв'язання проблем розвитку дітей, допомоги учневі в розв'язанні актуальних завдань розвитку, навчання, соціалізації [1, с. 441].

Найважливішим складником діяльності психологів є формування сприятливого психологічного клімату навчального закладу як основи

учнівського здоров'я в усіх його виявах. Це передбачає роботу служби психологічної допомоги вчителям й учням з подолання стресів, тривожності, розвитку гуманного підходу до людини.

Третій – педагогічний – напрям здоров'язберігаючого освітнього процесу, що безпосередньо пов'язаний з навчально-пізнавальною діяльністю учнів і забезпечується вчителями навчального закладу.

Протягом останніх десяти років приблизно 1200 шкіл України стали учасниками проекту на різних рівнях: міжнародному, всеукраїнському, обласному.

З опорою на вище зазначені теоретичні положення офіційних документів щодо моделі “Школи сприяння здоров'я” в регіонах України створюються концепції й програми роботи, що визначають напрями діяльності із збереження здоров'я учнів у процесі навчання

Так, у деяких школах започатковано роботу шкільного реабілітаційного центру (зокрема, в Запорізькому НВК № 9), у багатьох школах проводяться заняття з лікувальної фізкультури для дітей, які страждають різними хронічними патологіями, частими респіраторними інфекційними захворюваннями тощо. Достатньо різноманітним є використання медично-оздоровчих заходів: кисневі коктейлі, вітамінотерапія, фіто- і аромотерапія, кварцювання, електрофорез, використання очищеної води тощо.

Значна увага приділяється санітарно-гігієнічній просвіті всіх учасників освітнього процесу. З цією метою медичним персоналом спільно з адміністрацією закладу проводяться бесіди, лекції, дні та місячники здоров'я; випускаються санітарні бюлетені з різних тематик (інфекційні захворювання, шкідливі звички, харчування, особлива гігієна тощо), зустрічі учнів і вчителів з медиками, ведеться робота батьківського клубу, проводяться семінари для педагогів та технічного персоналу закладу тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Крамаренко А.М. Здоров'язбережувальні технології в освітньому процесі початкової школи / Крамаренко А.М., Крамаренко Д.М., Проха І.С., Шмалько О.М. // Сучасні здоров'язбережувальні технології: колект. монографія /за заг. ред. проф. Ю.Д. Бойчука. Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2018. – С. 440-446.

2. Крамаренко А. Методика навчання освітньої галузі «Здоров'я і фізична культура» в початковій школі: електр. навч. посіб. / А. Крамаренко, К. Степанюк. – Бердянськ, 2018. –196 с.